

Věc C-63/24 [Galte]ⁱ**Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce****Datum doručení:**

26. ledna 2024

Předkládající soud:

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Litva)

Datum předkládacího rozhodnutí:

24. ledna 2024

Žalobce v prvním stupni a navrhovatel v odvolacím řízení:

K. L.

Žalovaný v prvním stupni a odpůrce v odvolacím řízení

Migracijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos

*[omissis]***LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS****(Nejvyšší správní soud Litvy)****Usnesení**24. ledna 2024 *[omissis]*Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu Litvy *[omissis]* [složení soudu]

přezkoumal v průběhu písemného odvolacího řízení správní věc týkající se odvolání podaného navrhovatelem, K. L., proti rozsudku Vilniaus apygardos administracinis teismas (krajský správní soud ve Vilniusu, Litva) vydanému dne 30. března 2023 ve správní věci týkající se žaloby podané [tímto] navrhovatelem *[omissis]* proti odpůrci, Migracijos departamentas prie Lietuvos Respublikos

ⁱ Tato věc byla označena fiktivním názvem, který neodpovídá skutečnému názvu žádného z účastníků řízení.

vidaus reikalų ministerijos (odbor pro migraci při ministerstvu vnitra Litevské republiky), kterou se domáhá zrušení rozhodnutí a nařízení provedení úkonů.

Rozšířený senát

rozhodl takto:

I.

- 1 Projednávaná věc se týká sporu mezi navrhovatelem, K. L., (dále jen „navrhovatel“) a odpůrcem, odborem pro migraci při ministerstvu vnitra Litevské republiky (dále jen „odpůrce“ nebo „odbor pro migraci“), jejímž předmětem je posouzení zákonnosti a řádného odůvodnění části rozhodnutí odpůrce ze dne 16. ledna 2023 (dále jen „dotčené rozhodnutí“), kterým bylo rozhodnuto o neudělení azylu navrhovateli v Litevské republice.

Právní rámec. Mezinárodní právo.

- 2 Úmluva o právním postavení uprchlíků, která byla podepsána dne 28. července 1951 v Ženevě [United Nations Treaty Series, sv. 189, s. 150, č. 2545 (1954), dále jen „Ženevská úmluva“], vstoupila v platnost dne 22. dubna 1954. K úmluvě byl připojen Protokol týkající se právního postavení uprchlíků, který byl podepsán v New Yorku dne 31. ledna 1967 a vstoupil v platnost dne 4. října 1967 (dále jen „protokol“).
- 3 Preambule Ženevské úmluvy uvádí, že Vysoký komisař OSN pro uprchlíky (UNHCR) má za úkol dohlížet na mezinárodní dohody zaručující ochranu uprchlíků, a stanoví, že se státy zavazují spolupracovat s UNHCR při výkonu jeho funkcí, a zejména usnadňovat jeho úkol dohledu nad uplatňováním ustanovení těchto předpisů.
- 4 Článek 1F písm. b) Ženevské úmluvy stanoví, že ustanovení této úmluvy se nevztahují na žádnou osobu, o níž jsou vážné důvody se domnívat, že se dopustila vážného nepolitického zločinu mimo zemi svého azylu dříve, než jí bylo povoleno se tam usadit jako uprchlík.
- 5 Podle čl. 33 odst. 1 Ženevské úmluvy žádný smluvní stát nevyhostí jakýmkoli způsobem nebo nevrátí uprchlíka na hranice zemí, ve kterých by jeho život či osobní svoboda byly ohroženy na základě jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité společenské vrstvě či politického přesvědčení.

Právní rámec. Unijní právo.

- 6 V bodě 4 odůvodnění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou

ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „směrnice 2011/95/EU“) se uvádí, že Ženevská úmluva a protokol jsou základem mezinárodního právního režimu na ochranu uprchlíků.

- 7 Bod 16 odůvodnění směrnice 2011/95/EU uvádí, že tato směrnice ctí základní práva a dodržuje zásady uznané zejména Listinou základních práv Evropské unie. Tato směrnice zejména usiluje o zajištění plného dodržování lidské důstojnosti a práva na azyl u žadatelů o azyl a jejich rodinných příslušníků, kteří je doprovázejí, a o podporu používání článků 1, 7, 11, 14, 15, 16, 18, 21, 24, 34 a 35 této listiny, a je třeba ji proto odpovídajícím způsobem provést.
- 8 Podle čl. 12 odst. 2 písm. b) směrnice 2011/95/EU jsou státní příslušníci třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti vyloučeni z postavení uprchlíka, existují-li závažné důvody se domnívat, že se dopustili vážného nepolitického zločinu mimo zemi svého azylu dříve, než byli uznáni uprchlíkem, tj. před vydáním povolení k pobytu na základě přiznání postavení uprchlíka. Za vážné nepolitické zločiny lze považovat zvláště kruté činy, přestože byly údajně spáchány s politickým cílem.
- 9 Článek 21 odst. 1 směrnice 2011/95/EU vyžaduje, aby členské státy dodržovaly zásadu nenavracení v souladu se svými mezinárodními závazky.
- 10 Článek 18 Listiny základních práv Evropské unie stanoví, že právo na azyl je zaručeno při dodržování Ženevské úmluvy o právním postavení uprchlíků ze dne 28. července 1951 a Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků ze dne 31. ledna 1967 a v souladu se Smlouvou o Evropské unii a Smlouvou o fungování Evropské unie.

Právní rámec. Vnitrostátní právo.

- 11 Článek 86 odst. 1 Lietuvos Respublikos įstatymas dėl užsieniečių teisinės padėties (litevský zákon o právním postavení cizinců, dále jen „dotčený zákon“) stanoví, že „postavení uprchlíka se přizná žadateli o azyl, který má oprávněné obavy před pronásledováním z důvodů rasových, náboženských, národnostních, příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo zastávání určitých politických názorů, nachází se mimo zemi své státní příslušnosti a je neschopen přijmout, nebo vzhledem k obavám odmítá ochranu dotyčné země, nebo osoba bez státní příslušnosti, která se nachází mimo zemi svého obvyklého pobytu a která vzhledem ke shora uvedeným obavám se tam nechce nebo nemůže vrátit, pokud se na něho nevztahují důvody pro vyloučení stanovené v čl. 88 odst. 1 tohoto zákona“.
- 12 Článek 88 odst. 2 bod 3 dotčeného zákona stanoví, že „postavení uprchlíka se neudělí žadateli o azyl, který splňuje kritéria stanovená v čl. 86 odst. 1 tohoto zákona, existují-li závažné důvody se domnívat, že se před svým vstupem do Litevské republiky dopustil vážného nepolitického zločinu (zejména kruté činy, přestože byly údajně spáchány s politickým cílem, lze kvalifikovat jako vážné nepolitické zločiny), nebo pokud byl uznán vinným ze spáchání činů, které jsou

v rozporu se zásadami a cíli OSN, nebo jakýmkoli jiným způsobem podněcoval k páchání takových zločinů nebo činů nebo se na takovém jednání jinak podílel.“

- 13 Článek 40 odst. 1 bod 8 dotčeného zákona stanoví, že povolení k přechodnému pobytu může být cizinci vydáno nebo prodlouženo, zejména pokud cizinec nemůže být navrácen do cizího státu nebo vyhoštěn z Litevské republiky v případech uvedených v čl. 130 odst. 1, 2 a 4 tohoto zákona.
- 14 Článek 130 odst. 1 dotčeného zákona zakazuje vyhoštění nebo navrácení cizince do země, ve které je ohrožen jeho život nebo svoboda nebo kde může být pronásledován z důvodů rasových, náboženských, národnostních, příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo zastávání určitých politických názorů, nebo do země, z níž může být do této země následně vydán.
- 15 Podle pododstavce 92.2.2. Prieglobsčio Lietuvos Respublikoje suteikimo ir panaikinimo tvarkos aprašas (Popis řízení o udělení a odnětí azylu v Litevské republice), schváleného Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2016 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-131 [nařízení ministra vnitra Litevské republiky č. 1V-131 ze dne 24. února 2016 (relevantní znění bylo naposledy změněno nařízením č. 1V-819 ze dne 28. prosince 2022)] má pověřený státní zaměstnanec odboru migrace, který žádost o azyl meritorně posuzuje, ověřit údaje o žadateli o azyl v evidenci podezřelých osob, obviněných a odsouzených osob, a to zda žadatel o azyl (starší 14 let) nebyl pravomocným rozsudkem soudu uznán vinným ze spáchání vážného nebo velmi vážného zločinu nebo ze spolupachatelství na takovém zločinu.

Rozhodný skutkový stav.

- 16 V projednávané správní věci bylo prokázáno, že navrhovatel podal dne 17. února 2022 poté, co protiprávně překročil hranici mezi Litvou a Běloruskem, na odboru pro migraci žádost o udělení azylu a o povolení k přechodnému pobytu v Litevské republice.
- 17 Podle navrhovatele byl třikrát neprávem odsouzen orgány v (*skryté údaje*), přičemž skutečným důvodem byla jeho aktivita v rámci (*skryté údaje*) opozice v (*skryté údaje*). Navrhovatel uvedl, že z (*skryté údaje*) uprchl, neboť orgány činné v trestním řízení v této zemi začaly provádět výslechy (*skryté údaje*), které si navrhovatel vyložil jako snahu příslušných orgánů vykonstruovat proti němu další trestní řízení. Podle navrhovatele je pronásledován orgány (*skryté údaje*) ze dvou důvodů: šíření politických informací a pořádání shromáždění.
- 18 Po provedeném šetření odbor pro migraci zjistil, že možným důvodem pronásledování navrhovatele byla veřejná kritika orgánů (*skryté údaje*) (*skryté údaje*) Podle informací shromážděných o státu původu jsou osoby, které nesouhlasí s (*skryté údaje*) v (*skryté údaje*), velmi aktivně pronásledovány. V souladu s tím odbor pro migraci uvedl, že ačkoli příspěvky navrhovatele na sociálních sítích nebyly populární, jméno navrhovatele se objevilo na seznamu

(*skryté údaje*) zveřejněném orgány (*skryté údaje*), jakož i v různých (*skryté údaje*) článkách v médiích. Za těchto okolností je podle posouzení odboru pro migraci vysoce pravděpodobné, že by byl navrhovatel v zemi původu zatčen a že by byl jeho obsah na sociálních sítích po zatčení pravděpodobně prověřován. To vedlo odbor pro migraci k závěru, že navrhovateli téměř jistě hrozí trestní stíhání za zveřejnění výše uvedeného obsahu, a že mu proto může být přiznáno postavení uprchlíka v Litevské republice.

- 19 (*skryté údaje*).
- 20 Po posouzení obsahu, okolností, důsledků a odsouzení v trestních věcech navrhovatele odbor pro migraci shledal, že obvinění proti navrhovateli (*skryté údaje*) jsou důvodná [omissis]. Jinými slovy, podle posouzení odboru pro migraci se navrhovatel dopustil jednání, které spadá pod pojem „vážný nepolitický zločin“, a proto je v souladu s čl. 88 odst. 2 bodem 3 dotčeného zákona z postavení uprchlíka vyloučen.
- 21 Po zjištění, že navrhovateli nelze přiznat mezinárodní ochranu z důvodů uvedených v článku 88 dotčeného zákona, však odbor pro migraci rozhodl na základě čl. 130 odst. 1 dotčeného zákona, že návrat navrhovatele do země původu je nepřijatelný, neboť by mohl být v (*skryté údaje*) pronásledován kvůli svému politickému přesvědčení. Z tohoto důvodu na základě čl. 40 odst. 1 bodu 8 dotčeného zákona vydal odbor pro migraci navrhovateli povolení k přechodnému pobytu.
- 22 Vzhledem k tomu, že navrhovatel nesouhlasil s částí rozhodnutí, kterou mu byl zamítnut azyl v Litevské republice, podal žalobu ke krajskému správnímu soudu ve Vilniusu. Rozsudkem ze dne 30. března 2023 tento soud žalobu zamítl jako neopodstatněnou. Navrhovatel podal proti uvedenému rozsudku odvolání k Nejvyššímu správnímu soudu Litvy.

Rozšířený senát

rozhodl takto:

II.

- 23 V projednávané věci vyvstávají otázky týkající se výkladu čl. 12 odst. 2 písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany, ve spojení s článkem 18 Listiny základních práv Evropské unie. Je tedy třeba předložit Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce [...] [odkaz na ustanovení procesního práva].
- 24 Navrhovatel zdůrazňuje, že již vykonal trest za zločin, za který jej odbor pro migraci vyloučil z postavení uprchlíka. Na základě zdrojů zveřejněných UNHCR

navrhovatel tvrdí, že ustanovení týkající se vyloučení z postavení uprchlíka se již v takových situacích nepoužije. Navrhovatel proto žádá, aby byla věc předložena Soudnímu dvoru Evropské unie za účelem výkladu čl. 12 odst. 2 písm. b) směrnice 2011/95/EU.

- 25 Odpůrce zdůrazňuje, že litevský normotvůrce pojem „vážný nepolitický zločin“ nedefinoval. Taková definice není výslovně uvedena ani ve směrnici 2011/95/EU. V případě navrhovatele byla použita Praktická příručka ohledně vyloučení pro vážné (nepolitické) zločiny¹ (dále jen „praktická příručka k vážným (nepolitickým) zločinům“), která popisuje definici vážných nepolitických zločinů a pokyny pro jejich posuzování. V souladu s kritérii uvedenými v této příručce odbor pro migraci přezkoumal zločiny spáchané navrhovatelem a konstatoval, že (jeden) z těchto zločinů spadá pod pojem „vážný nepolitický zločin“.
- 26 Podle odpůrce v současné době chybí judikatura k této otázce a členské státy EU nejsou jednotné ve způsobu, jakým definují nebo posuzují dopad výkonu trestu na rozhodnutí o neudělení azylu v případě vážných nepolitických zločinů. Praktická příručka EUAA o vážných (nepolitických) zločinech se nezabývá posuzováním případů, kdy osoba trest již vykonala. Praktická příručka Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu „EASO Praktická příručka: Vyloučení“ však uvádí, že „v závislosti na vnitrostátní praxi by vyšetřující úředník mohl zvážit, zda byl žadatel za činy, které se vylučují, již dostatečně potrestán, a zohlednit: uplynulou dobu výkonu trestu podle toho, co je považováno za přiměřenou dobu podle norem EU; chování jednotlivce od jeho účasti na činu, včetně doby strávené ve vězení; zda žadatel projevil lítost, poskytl náhradu anebo převzal odpovědnost za činy“.² Odpůrce zdůrazňuje, že ze znění této příručky vyplývá, že vyšetřující úředník má v tomto ohledu diskreční pravomoc.
- 27 Podle čl. 2 písm. d) směrnice 2011/95/EU je „uprchlíkem“ státní příslušník třetí země, který se v důsledku oprávněných obav před pronásledováním z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních nebo z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo i zastávání určitých politických názorů nachází mimo zemi své státní příslušnosti a je neschopen přijmout, nebo vzhledem ke shora uvedeným obavám odmítá ochranu dotyčné země, nebo osoba bez státní příslušnosti, která se ze stejných shora uvedených důvodů nachází mimo zemi svého dosavadního pobytu, která vzhledem ke shora uvedeným obavám se tam nechce nebo nemůže vrátit a na kterou se nevztahuje článek 12.
- 28 Zločiny a činy uvedené v článku 1F Ženevské úmluvy nebo čl. 12 odst. 2 směrnice 2011/95 vážně narušují takové základní hodnoty, jako je respektování

¹ Agentura Evropské unie pro otázky azylu – „Praktická příručka ohledně vyloučení pro vážné (nepolitické) zločiny“: <https://euaa.europa.eu/publications/practical-guide-exclusion-serious-non-political-crimes>.

² Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu „EASO Praktická příručka: Vyloučení“ s. 35, https://euaa.europa.eu/sites/default/files/publications/EASO_Practical_Guide_-_Exclusion_%28final_for_web%29.pdf.

lidské důstojnosti a lidských práv, na kterých je podle článku 2 SEU Unie založena, jakož i mír, který má Unie podle článku 3 SEU za cíl podporovat [rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 2. května 2018, K. v. Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie a H. F. v. Belgische Staat, spojené věci C-331/16 a C-366/16, EU:C:2018:296, bod 46].

- 29 Článek 12 odst. 2 písm. b) směrnice 2011/95/EU stanoví, že státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti jsou vyloučeni z postavení uprchlíka, existují-li závažné důvody se domnívat, že se dopustili vážného nepolitického zločinu mimo zemi svého azylu dříve, než byli uznáni uprchlíkem, tj. před vydáním povolení k pobytu na základě přiznání postavení uprchlíka. Za vážné nepolitické zločiny lze považovat zvláště kruté činy, přestože byly údajně spáchány s politickým cílem.
- 30 Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ve spojených věcech C-57/09 a C-101/09, Bundesrepublik Deutschland v. B a D, zdůrazňuje, že vyloučení z postavení uprchlíka z jednoho z důvodů uvedených v čl. 12 odst. 2 písm. b) nebo c) směrnice 2004/83 souvisí se závažností spáchaných činů, která musí dosáhnout takového stupně, že se dotyčná osoba nemůže legitimně dovolávat ochrany související s postavením uprchlíka ve smyslu čl. 2 písm. d) této směrnice. V souladu s tím má příslušný orgán povinnost posoudit závažnost spáchaných činů a individuální odpovědnost dotyčné osoby. Za tímto účelem je třeba zohlednit všechny okolnosti týkající se těchto činů a situaci této osoby. Pokud takové posouzení vede k závěru, že se použije čl. 12 odst. 2 směrnice 2011/95/EU, není nutné provést přezkum přiměřenosti [rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 9. listopadu 2010, Bundesrepublik Deutschland v. B a D, spojené věci C-57/09 a C-101/09, EU:C:2010:661, body 108 až 109].
- 31 Podle názoru tohoto senátu je rozsudek Soudního dvora ve věci Ahmed relevantní *mutatis mutandis* pro výklad důvodu pro vyloučení z postavení uprchlíka uvedeného v čl. 12 odst. 2 písm. b) směrnice 2011/95/EU. V tomto rozsudku Soudní dvůr při zkoumání důvodu pro vyloučení z doplňkové ochrany stanoveného v čl. 17 odst. 1 písm. b) směrnice 2011/95/EU měl za to, že i když kritérium trestu, který lze uložit podle trestního práva dotyčného členského státu je zvláště důležité pro posouzení závažnosti trestného činu, který odůvodňuje vyloučení z doplňkové ochrany podle čl. 17 odst. 1 písm. b) směrnice 2011/95, příslušný orgán dotyčného členského státu může použít důvod pro vyloučení stanovený v tomto ustanovení teprve poté, co pro každý jednotlivý případ provede posouzení jemu známých konkrétních skutečností za účelem určení, zda existují závažné důvody se domnívat, že činy spáchané dotyčným, který jinak splňuje kritéria pro získání požadovaného statusu, spadají pod tento důvod pro vyloučení. Tento výklad je podpořen zprávou Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu (EASO) za leden 2016 nazvanou „Vyloučení: články 12 a 17 kvalifikační směrnice (2011/95/EU)“, která v bodě 3.2.2, jenž se týká čl. 17 odst. 1 písm. b) směrnice 2011/95, doporučuje, aby se závažnost trestného činu, na základě kterého může být osoba vyloučena z doplňkové ochrany, posuzovala s ohledem na více kritérií, jako je zejména povaha dotčeného aktu, způsobená újma, forma

řízení použitá za účelem zahájení stíhání, povaha trestu, který lze uložit, a zohlednění otázky, zda většina soudů rovněž považuje tento čin za vážný zločin. Soudní dvůr rovněž uvedl, že podobná doporučení jsou obsažena v Příručce postupů a kritérií pro určování právního postavení uprchlíků podle Úmluvy z roku 1951 a Protokolu z roku 1967 o právním postavení uprchlíků (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 13. září 2018, *Shajin Ahmed v. Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal*, C-369/17, EU:C:2018:713, body 55 až 57).

- 32 V této souvislosti je třeba poznamenat, že v projednávané správní věci je vznesena otázka, zda je třeba v souvislosti s čl. 12 odst. 2 písm. b) směrnice 2011/95/EU posoudit trest vykonaný za spáchaný zločin. Podle názoru tohoto senátu taková okolnost ze své podstaty nesouvisí s „vážností“ činu spáchaného žadatelem o azyl ani s „osobní odpovědností“ tohoto žadatele za spáchání tohoto činu.
- 33 V tomto ohledu senát poznamenává, že praktická příručka o vyloučení z důvodu vážných (nepolitických) zločinů, uvedená v bodě 25 tohoto usnesení, neuvádí relevantní okolnost v projednávané správní věci (výkon trestu žadatelem o azyl) jako jedno z kritérií pro posouzení vážnosti zločinu (není ani na seznamu okolností, které mohou být zohledněny při individuální analýze vážnosti zločinu, uvedeném v příloze A tohoto dokumentu); je však pravda, že tento seznam není konečný ani vyčerpávající³.
- 34 Tato okolnost není zmíněna ani v oddíle 3.4 právní analýzy Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu „Vyloučení: články 12 a 17 kvalifikační směrnice. Druhé vydání“, která zkoumá prvky vážného nepolitického zločinu podle čl. 12 odst. 2 písm. b) směrnice 2011/95/EU, nebo v oddílu 3.6, který zdůrazňuje právní aspekty relevantní pro zjištění individuální odpovědnosti.⁴ Je pravda, že oddíl 3.7 tohoto dokumentu, nadepsaný „Zahlazení“, uvádí, že „otázkou, zda zahlazení vylučitelného zločinu nebo činu může být skutečně relevantním hlediskem při posuzování vyloučení z postavení uprchlíka, se nepřímou zabýval Soudní dvůr EU ve věci B a D v odpovědi na dvě z otázek položených německým spolkovým správním soudem“. Podle názoru tohoto senátu oddíl 3.7 předmětné právní analýzy Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu nestanoví jasné stanovisko k posuzované otázce, a co je podstatnější, judikatura Soudního dvora okolnosti podobné povahy pro účely čl. 12 odst. 2 písm. b) směrnice 2011/95/EU neinterpretovala ani neposoudila.
- 35 Nicméně podle bodu 157 Příručky k postupům pro určování právního postavení uprchlíků podle Úmluvy z roku 1951 a protokolu o právním postavení uprchlíků z roku 1967, na které odkazuje Soudní dvůr v rozsudku *Ahmed*, platí, že „pro

³ Agentura Evropské unie pro otázky azylu „Praktická příručka: Vyloučení z důvodu vážného (nepolitického) zločinu“, s. 13 až 18; <https://euaa.europa.eu/publications/practical-guide-exclusion-serious-non-political-crimes>.

⁴ Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu, právní analýza „Vyloučení: Články 12 a 17 kvalifikační směrnice. Druhé vydání“; https://euaa.europa.eu/sites/default/files/EASO_Exclusion_second_edition_JA_EN.pdf.

posouzení povahy údajného zločinu [*omissis*] je rovněž relevantní skutečnost, zda žadatel odsouzený za vážný nepolitický zločin již vykonal trest nebo mu byla udělena milost nebo amnestie. V posledně uvedeném případě existuje domněnka, že ustanovení o vyloučení se již nepoužije, ledaže lze prokázat, že navzdory milosti nebo amnestii kriminální minulost žadatele převažuje.“⁵

- 36 Kromě toho praktická příručka Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu „Praktická příručka: Vyloučení“ poskytuje kontrolní seznam dalších hledisek, přičemž výslovně uvádí, že „níže uvedené faktory by podléhaly vnitrostátní praxi. Existují-li závažné důvody domnívat se, že žadatel nese individuální odpovědnost za činy, které se vylučují, může vyšetřující úředník v závislosti na vnitrostátní praxi zvážit, zda by vyloučení v tomto případě splňovalo účely doložek o vyloučení. Čím otřesnější by byl čin, který se vylučuje, tím menší význam by měly následující faktory při přijetí konečného rozhodnutí.“⁶ Mezi tyto faktory patří: i) Výkon trestu za čin, který se vylučuje (z jiných důvodů), ii) Doba od spáchání zločinu, iii) Amnestie nebo omilostnění.“
- 37 S ohledem na výše uvedené má rozšířený senát za to, že v kontextu všech relevantních okolností může být při posuzování vážnosti zločinu spáchaného žadatelem o azyl a jeho osobní odpovědnosti relevantním faktorem, který vede k (ne)použití čl. 12 odst. 2 písm. b) směrnice 2011/95/EU, trest, který žadatel již vykonal, milost nebo amnestie udělená žadateli nebo jiné okolnosti podobné povahy. Tomuto senátu však není zřejmé, zda taková okolnost, jako je okolnost dotčená v projednávané věci, *ipso facto* vylučuje použitelnost čl. 12 odst. 2 písm. b) směrnice 2011/95/EU. Jinými slovy, senát má pochybnosti o tom, zda při posuzování toho, zda se na jednání osoby, která jinak splňuje kritéria pro přiznání postavení uprchlíka, vztahují důvody pro vyloučení z postavení uprchlíka uvedené v čl. 12 odst. 2 písm. b) směrnice 2011/95/EU, existuje povinnost zohlednit trest, který tato osoba již vykonala, milost nebo amnestii udělenou této osobě nebo jakoukoli jinou okolnost podobné povahy.
- 38 V této souvislosti je totiž třeba zdůraznit, že podle článku 18 Listiny základních práv Evropské unie je právo na azyl zaručeno při dodržování Ženevské úmluvy o právním postavení uprchlíků ze dne 28. července 1951 a Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků ze dne 31. ledna 1967 a v souladu se Smlouvou o Evropské unii a Smlouvou o fungování Evropské unie. Tento senát proto považuje za důležité zdůraznit, že důvody pro vyloučení z postavení uprchlíka stanovené v článku 1F Ženevské úmluvy a v čl. 12 odst. 2 směrnice 2011/95 byly zavedeny s cílem vyloučit z postavení uprchlíka osoby považované za nehodné

⁵ Příručka k postupům pro určování právního postavení uprchlíků podle Úmluvy z roku 1951 a Protokolu o právním postavení uprchlíků z roku 1967, s. 36, bod 157; <https://www.unhcr.org/media/handbook-procedures-and-criteria-determining-refugee-status-under-1951-convention-and-1967>.

⁶ Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu „EASO Praktická příručka: Vyloučení“, s. 35; https://euaa.europa.eu/sites/default/files/publications/EASO_Practical_Guide_-_Exclusion_%28final_for_web%29.pdf.

ochrany, která je s tímto postavením spojena (rozsudek ze dne 2. května 2018, K. v. Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie a H. F. v. Belgische Staat, spojené věci C-331/16 a C-366/16, EU:C:2018:296, bod 50). Podle názoru tohoto senátu tedy povinnost zohlednit v souvislosti s použitím čl. 12 odst. 2 písm. b) směrnice 2011/95/EU vykonaný trest, udělenou milost nebo amnestii nebo jakoukoli jinou okolnost podobné povahy by částečně znamenalo, že posouzení vážnosti zločinu a individuální odpovědnosti žadatele o azyl, který se zločinu dopustil, by za výše uvedených okolností již nebylo rozhodující a že by mimo jiné všechny takové osoby již nebyly považovány za „nehodné ochrany, která je s tímto postavením spojena“.

- 39 Je pravda, že důvody vyloučení zbavují osoby, u nichž byla zjištěna potřeba mezinárodní ochrany, záruk stanovených Úmluvou z roku 1951 a směrnicí 2011/2/95/EU, a tvoří tedy výjimky nebo meze použití humanitární normy. Vzhledem k případným důsledkům jejich použití je nutný zvlášť obezřetný přístup [viz stanovisko generálního advokáta P. Mengozziho ze dne 1. června 2010 ve spojených věcech B (C-57/09) a D (C-101/09), EU:C:2010:302, bod 46]. Dle Sdělení k doložkám o vyloučení, č. EC/47/SC/CRP.29, Výkonného výboru Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR), které se vyjadřuje k článku 1F písm. b) Ženevské úmluvy, musí být použito „kritérium vyváženosti“: toto kritérium zaručuje, že vyloučení nezpůsobí pachateli větší škodu, než je odůvodněna údajným zločinem. Jeho vážnost by tak měla být posuzována ve srovnání s mírou pronásledování, kterému pachatel může čelit v zemi původu. Pokud je obávané pronásledování natolik vážné, že ohrožuje život nebo svobodu pachatele, pak pouze mimořádně vážný zločin bude odůvodňovat použití této doložky o vyloučení.⁷ Podle názoru tohoto senátu je požadavek výše uvedeného „kritéria vyváženosti“ v zásadě zajištěn zásadou nenavrácení, která je zaručena ve vztahu k žadateli o azyl i v případě, že je mu azyl odepřen, jako je tomu v původním řízení.

III.

- 40 *[omissis]* [povinnost podat žádost podle čl. 267 třetího pododstavce SFEU]
- 41 Za těchto okolností je za účelem odstranění pochybností týkajících se výkladu a použití ustanovení unijního práva relevantních pro právní vztahy dotčené v projednávaném sporu třeba požádat Soudní dvůr o výklad čl. 12 odst. 2 písm. b) směrnice 2011/95/EU ve spojení [...] s článkem 18 Listiny základních práv Evropské unie. Odpověď na otázku uvedenou ve výroku tohoto usnesení je pro projednávanou věc zásadní, neboť by umožnila, zejména při zajištění přednosti unijního práva, zaručit také jednotnou vnitrostátní judikaturu.

⁷ Sdělení k doložkám o vyloučení, č. EC/47/SC/CRP.29, Výkonného výboru Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR), bod 18; <https://www.unhcr.org/publications/note-exclusion-clauses>

Ve světle výše uvedených úvah *[omissis]* [odkaz na ustanovení procesního práva] *[omissis]* rozšířený senát Nejvyššího správního soudu Litvy

rozhodl takto:

[omissis] [standardní procesní formulace]

Soudnímu dvoru Evropské unie se předkládá žádost o rozhodnutí o následující předběžné otázce:

„Musí být čl. 12 odst. 2 písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany, ve spojení s článkem 18 Listiny základních práv Evropské unie, vykládan v tom smyslu, že při posuzování toho, zda se na jednání osoby, která jinak splňuje kritéria pro přiznání postavení uprchlíka, vztahují důvody pro vyloučení z postavení uprchlíka uvedené v čl. 12 odst. 2 písm. b) směrnice 2011/95/EU, existuje povinnost zohlednit trest, který tato osoba již vykonala, milost nebo amnestii udělenou této osobě nebo jakoukoli jinou okolnost podobné povahy?“

[omissis]

[standardní procesní formulace a složení soudu] *[omissis]*

PRACOVNÍ DOKUMENT